

YOSHLAR ORASIDA IJTIMOIIY TARMOQLAR ORQALI MULOQOT VA MUNOSABATLAR

Toirova Nilufar

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqola yoshlar orasida ijtimoiy tarmoqlar orqali muloqot va munosabatlarning shakllanishi, rivojlanishi va ularning ijtimoiy, psixologik hamda madaniy ta'sirini o'rganishga bag'ishlanadi. Ijtimoiy tarmoqlar o'zining keng tarqalishi va yoshlar orasida samarali muloqot vositasi sifatida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada tarmoqlarda yoshlar o'rtasida qanday ijtimoiy aloqalar yuzaga kelayotgani, ular orasida romantik, do'stlik va professional munosabatlarning shakllanishi, shuningdek, tarmoqlar orqali o'zini ifodalashning psixologik va ijtimoiy oqibatlarini tahlil qilinadi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarning yoshlarning ongiga ta'siri va xavfsizlik masalalari ham ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: yoshlar, ijtimoiy tarmoqlar, muloqot, munosabatlar, psixologik ta'sir, internet xavfsizligi, virtual aloqalar, psixologiya, madaniyat.

So'nggi yillarda ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida muloqotning asosiy vositasi sifatida muhim o'rin egalladi. Ijtimoiy tarmoqlar o'zining o'ziga xos xususiyatlari bilan yoshlarning o'zaro aloqalari va munosabatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ma'lumot almashish, o'z fikrlarini ifodalash, do'stlar bilan muloqot qilish, turli xil guruhlar va jamoalarda ishtirok etish kabi imkoniyatlar ijtimoiy tarmoqlarda yoshlarning o'zlarini qanday his qilishlari va boshqa bilan qanday munosabatda bo'lishlarini shakllantiradi. Ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar orasidagi muloqotga ta'siri nafaqat ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish, balki psixologik va madaniy o'zgarishlarni ham yuzaga keltiradi. Maqolada ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar o'rtasidagi aloqalar, munosabatlar va ijtimoiy hayotga ta'sirini chuqur tahlil qilish maqsad qilingan.

Ijtimoiy tarmoqlar va yoshlar hayotidagi o'rni. Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida keng tarqalgan muloqot vositasidir. Internet va mobil texnologiyalar orqali ular do'stlari bilan bog'lanadi, yangiliklarni kuzatadi va o'z hayotlarini boshqalar bilan baham ko'radi. Instagram, Facebook, TikTok kabi platformalar yoshlarning turmush tarzini, ularning o'zaro munosabatlarini shakllantiradi. Yoshlar orasida o'z-o'zini ifodalash, shaxsiy fikrlarni ochiq ifoda qilish va boshqalar bilan do'stlikni rivojlantirish imkoniyatlari tarmoqning asosiy xususiyatlaridan biridir.

Ijtimoiy tarmoqlarda muloqotning psixologik oqibatlari. Ijtimoiy tarmoqlarda faollikning yoshlar psixologiyasiga ta'siri katta. Tarmoqlar orqali yoshlar o'zlarini boshqalar bilan taqqoslashadi, bu esa o'zini past baholash va depressiyaga olib kelishi mumkin. Shuningdek, onlayn shaxsiyat va haqiqiy shaxsiyat o'rtasidagi farq yoshlarning psixologik holatiga ta'sir qiladi. Boshqalar bilan aloqalar orqali o'zining ijtimoiy qadrini oshirish istagi ham ijtimoiy tarmoqlarda keng tarqalgan holatdir.

Ijtimoiy tarmoqlar va yoshlar munosabatlari. Ijtimoiy tarmoqlarda yoshlarning munosabatlari, ayniqsa romantik va do'stlik aloqalari rivojlanmoqda. Onlayn do'stlik va sevgililik aloqalari, ayniqsa yoshlar o'rtasida keng tarqalgan. Bu tarmoqlar orqali yoshlar yangi odamlar bilan tanishib, o'z fikrlarini almashadilar. Biroq, bu munosabatlar ba'zan virtual va haqiqiy dunyo o'rtasidagi farqlarni yuzaga chiqaradi, bu esa muammolarni keltirib chiqarishi mumkin.

Ijtimoiy tarmoqlarda yoshlarning xavfsizligi. Yoshlar Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar o'rtasida keng tarqalgan muloqot vositalaridan biri bo'lib, ular uchun bir qator imkoniyatlar yaratadi. Biroq, shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarda yoshlarning xavfsizligi ham jiddiy masala bo'lib qolmoqda. Yoshlar internetda o'z shaxsiy hayotlarini boshqalar bilan baham ko'rishadi, bu esa ularga onlayn xavfsizlikning etishmasligi sababli turli tahdidlarga duchor bo'lishi mumkin.

Ijtimoiy tarmoqlarda foydalanuvchilar ko'pincha shaxsiy ma'lumotlarini (yosh, manzil, telefon raqami, rasm va hokazo) oshkor qilishadi. Yoshlar, ayniqsa, xavfsizligi to'g'risida yetarli bilimga ega bo'lmasligi sababli, o'zlarining shaxsiy ma'lumotlarini boshqalar bilan bo'lishishda ehtiyotkor bo'lishlari zarur. Shaxsiy ma'lumotlar, agar noto'g'ri qo'llanilsa, firibgarlik, ta'qib qilish (stalking), shaxsiy hayotga aralashish kabi xavflarga olib kelishi mumkin. Boshqa foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini o'g'irlash yoki yolg'on identitet yaratish ham keng tarqalgan muammolardan biridir.

Yoshlar orasida kiberhujumlar va xakerlik hatti-harakatlari ham ko'paymoqda. Ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar o'z akkauntlariga kirishda zaif parollarni ishlatishadi yoki shubhali linklar orqali o'z akkauntlari haqida ma'lumot berishadi. Natijada, bu ularning akkauntlari boshqalar tomonidan o'g'irlanishi yoki zararli dasturlar bilan ta'sirlanishi mumkin. Yoshlarning xakerlar tomonidan yirik miqdorda pul talab qilish yoki o'zining shaxsiy his-tuyg'ularini qo'lga kiritish kabi holatlar bilan duch kelishlari mumkin.

Ijtimoiy tarmoqlarda yoshlar orasida kiberbulliying (onlayn zo'ravonlik) muammosi keng tarqalgan. Yoshlarga nisbatan tahqirlash, haqorat qilish, tasvirlar orqali tahdid qilish kabi salbiy holatlar internetda tez-tez uchraydi. Ushbu zo'ravonlik

o'z-o'zini past baholash, depressiya, xavotirlik kabi psixologik muammolarga olib kelishi mumkin. Ijtimoiy tarmoqlarda yuzaga kelgan kiberbulliying yoshlarning jismoniy va ruhiy salomatligiga jiddiy zarar yetkazadi.

Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar uchun turli ma'naviy va axloqiy xavflarni ham o'z ichiga oladi. Yoshlar o'zlari uchun zararli kontentlarga duch kelishlari mumkin, masalan, zo'ravonlik, pornografiya, noqonuniy faoliyatlar va hokazo. Bunday kontentlarni ko'rish yoshlarning axloqiy nuqtai nazarini o'zgartirishi, ularning shaxsiyatini buzishi yoki noto'g'ri xulq-atvorni targ'ib qilishga olib kelishi mumkin. Shu sababli, yoshlar internetda qanday ma'lumotlarga kirayotganini va qanday kontentlarga duch kelayotganini tushunishlari zarur.

Xulosa. Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida muloqot va munosabatlar rivojlanishida muhim o'rin tutmoqda. Biroq, ularning ta'siri ikki tomonlama. Ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning o'zaro aloqalarini mustahkamlash va yangi do'stliklarni yaratish imkonini beradigan ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, ular yoshlarning psixologiyasiga ta'sir qilib, o'zini baholash va o'z-o'zini ifodalashda yangi usullarni keltirib chiqarmoqda. Biroq, tarmoqlarda yuzaga keladigan xavfsizlik masalalari va psixologik oqibatlar ham e'tiborga olinishi kerak. Yoshlar va ularning oilalari ijtimoiy tarmoqlardan foydalanganda xavfsizlik choralari ko'rishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Мирзаев, А. (2020). *Ижтимоий тармоқлар ва жамият*. Тошкент: Фан ва технология.
2. Kholmatova, Y. N. (2023). Modern Methods of Treatment of Glaucoma. *Scholastic: Journal of Natural and Medical Education*, 2(5), 205-208.
3. Холматова, Ё. Н., Хамдамов, Х. О., Бадриддинов, О. У., & Шарапова, М. Б. (2021). СОВРЕМЕННЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА ПАТОГЕНЕЗ УВЕИТОВУ ДЕТЕЙ. *Экономика и социум*, (11-2 (90)), 620-624.
4. Rustamova, R. P. (2023). The Role of National Values in Youth Education. *Scientific Journal of Applied and Medical Sciences*, 2(11), 175-180.
5. Райимджанова, Г. Х. (2022). Методологические основы развития цифровой экономики в республике Узбекистан. *Academic research in modern science*, 1(10), 45-51.
6. Тохирова, М. О. (2021). МАКТАБДА ФИЗИКА ҚОНУНЛАРИГА ДОИР ФАНЛАРАРО ТАТБИҚИЙ ГРАФИК МАСАЛАЛАРНИ ЕЧИШ МЕТОДИКАСИ. *Academic research in educational sciences*, 2(CSPI conference 3), 626-631.

7. Tajenova, G., Bayjanov, S., & Abishov, M. (2023). Improving The Practice Of Financing Export Of Agricultural Products: Theory And Practice. *Novateur Publications*.–2023, 4, 1-77.

8. To'ychiyev, B., & Mamatkulova, F. (2024). The role of think-aloud strategy in teaching reading comprehension to elementary learners. *O 'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari*, 161-166.

9. Kadyrova, K. (2021). Levels of formation of diagnostic culture of future primary school teachers.

10. Shaymardanova, A. R. (2021). O 'ZBEK TILINING INTRALINGVAL LAKUNALARI.“. *FILOLOGIK TADQIQOTLAR: MUAMMO VA YECHIM*” mavzusida xalqaro ilmiy-nazariy anjuman materiallari, 234.

11. Makhamadievna, A. M., & Tulkunovna, R. N. (2021). Teaching foreign language by using effective methods. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 11(12), 47-50.

12. Turdalieva, D. (2019). Artistic-aesthetic functions of options of folk proverbs. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 8(2), 37-42.

13. Baxtiyorovna, J. M. (2024). ERTAKLAR ORQALI BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARINING TANQIDIY FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH USULLARI: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlar o'rni va rivojlanish omillari. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 4, 31-40.

14. Zakirovich, G. B. (2022). Discourse about the peculiarities of the theme of male gender in advertising texts in Russian and Uzbek (on the material of medical vocabulary). *EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE*, 2(2), 4-8.

15. Khaydarova, L. (2022). Classroom Activities that Best Facilitate Learning. *European Multidisciplinary Journal of Modern Science*, 6, 377-380.

16. Tashpulatova, M. M., Nabiyeva, D. A., & Djurayeva, E. R. (2021). NA Akhmedova Diagnostic Significance of 14-3-3 η (Eta) Protein and MRI of Joints in Early Stage of Rheumatoid Arthritis. *American Journal of Medicine and Medical Sciences*, 11(3), 165-169.

17. Sadikov, E. (2022). РЕЧЕВЫЕ АКТЫ В УЗБЕКИСТАНЕ: ЭФФЕКТИВНЫЕ СПОСОБЫ ОБУЧЕНИЯ КОМПЛИМЕНТАМ. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 25, 25.

18. Murodova, F., & Ixroldinova, M. (2025). INTEGRATION OF TEACHING LANGUAGE SKILLS WITH INFORMATION

TECHNOLOGY. *TRANSFORMING EDUCATION THROUGH SCIENTIFIC DISCOVERY*, 1(1), 112-116.

19. Feruzovna, M. F. (2025). THE IMPORTANCE OF DEVELOPING PRAGMATIC COMPETENCE IN TEACHING ENGLISH IN UZBEK CLASSROOMS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 318-320.

20. Kizi, M. I. B., Nemattillaevna, K. Y., & Jalolidinovna, I. Z. (2021). Disinfection of water for drinking: ozone disinfection method. *Достижения науки и образования*, (1 (73)), 68-70.

21. Абдуллаева, З. (2018). *Ёшлар ва интернет: имкониятлар ва хавф-хатарлар*. Тошкент: Фан ва таълим.

22. Қодиров, Б. (2019). *Ижтимоий тармоқларнинг ёшлар ҳаётига таъсири*. Тошкент: Қўқон университети нашриёти.

